

pretvorení kedysi najzaostalejších oblastí Slovenska na priemyselne vyspelé, s vysokou životnou a vzdelanostnou úrovňou jeho obyvateľstva.

Posledným referujúcim na tému "Košícký vládny program a jeho význam pre formovanie charakteru Československej ľudovej armády" bol plk. PhDr. Ivan Čerevka (VVLS SNP Košice). Súhrnný výklad budovania novej skutočne ľudovej a demokratickej armády v jeho historickom vývoji začal slávnou tradíciou započatou vznikom I. československého armádneho zboru na území Sovietskeho zväzu. V ďalšej časti svojho referátu sa zaoberal rozobratím III. kapitoly vládneho programu a procesom jej realizácie. V závere poukázal na postoje našej armády vo Februári 1948 a v krízových rokoch 1968-1969. Zvýraznil, že aj v týchto skúškach sa jednoznačne prejavila spätosť našej armády s pracujúcim ľudom v jeho víťaznom zápase za socializmus a komunizmus.

Záverečné hodnotenie vedeckého seminára previedol Prof. JUDr. Jozef Dzugas, CSc. Osobitne v ňom vyzdvihol a pozitívne hodnotil vystúpenia jednotlivých referujúcich, ktoré rozhodne prispeli k ďalšiemu obohateniu výskumu problematiky našej národnej a demokratickej revolúcie. Zverejnenie nových poznatkov sa uskutoční vydaním zborníka zo strany organizátorov.

Mosný

XV. medzinárodný kongres historických vied v Bukurešti

Ako každých päť rokov, tak aj roku 1980, 10. - 17. augusta, konal sa už XV. kongres historických vied, ktorý mal aj právnohistorickú tematiku.

Tentoraz sa o právnohistorický program nezaslúžili len usporiadatelia kongresu, ale aj sami rumunskí právni historici, ktorí popri oficiálnom kongrese pripravili na 13. - 16. augusta osobitné Dni štúdií o vývoji dejín inštitúcií a práva ako samostatného odboru. Právni historici, účastníci kongresu, sa zišli večer pred zahájením Dní štúdií na priateľskom stretnutí v rumunskej Asociácii porovnávacích dejín inštitúcií a práva, ktorá má aj mnohých zahraničných členov. Mali možnosť vymeniť si názory na odborné otázky, ktorých riešenie je v záujme právnych historikov. Predseda rumunskej Asociácie Vasile Gionea odovzdal zástupcom zahraničných delegácií prvé štyri čísla časopisu *Recherches sur l'histoire des institutions et du droit*, Bukurešť,

1977-1980 (anotujeme ich na inom mieste). V rámci D n í š t ú d i í odznelo do 40 prednášok zahraničných a rumunských právnych historikov. Tematika prvého dňa sa týkala hlavne všeobecných právnych dejín a teoretických problémov porovnávacích dejín inštitúcií a práva. Referovali John Gilissen z Belgicka a Emil Cernea z Rumunska. Ako tretí vystúpil s referátom Leonard Bianchi z Bratislavy a rozobral p o d - m i e n k y v ý u č b y v š e o b e c n ý c h d e j í n š t á - t u a p r á v a v s o c i a l i s t i c k ý c h š t á - t o c h . Zdôraznil, že pri výučbe nemožno končiť dejinami buržoázneho štátu a práva, ale treba prednášať aj dejiny socialistického štátu a práva. Úroveň podania látky vždy závisí od vedomostí maturantov, ale výučba musí v každom prípade pôsobiť k tomu, aby študent nadobudol presvedčenie, že bez znalosti všeobecných dejín štátu a práva všetkých historických epoch nemôže vniknúť do hĺbky podstaty socialistického práva. Záverom povedal, že pri výučbe všeobecných dejín štátu a práva je nevyhnutné používať porovnávaciu metódu.

Na odopoludňajšom zasadnutí prvého dňa sa pročítal aj referát neprítomného Jozefa Karpata D e j i n y š t á t u a p r á v a U h o r s k a a k o m n o h o n á r o d n o s t n é h o š t á - t u . Prednáška sa stretla s kladným ohlasom najmä rumunských právnych historikov (Vasile Gionea).

Ako jeden z ďalších zaujímavých referátov hodno spomenúť príspevok Jeana Gaudemeta z Paríža, ktorý 14.8.1980 hovoril o v ý u č b e d e j í n š t á t u a p r á v a p r i v ý c h o v e p r á v - n i k o v v o F r a n c ú z s k u . Možno povedať, že všetky D n í š t ú d i í sa niesli v znamení živého záujmu prítomných, najmä početných rumunských právnych historikov, čo sa prejavilo aj v diskusii k jednotlivým príspevkom.

Pokiaľ ide o veľké témy kongresu, jedna z nich, v piatok 15.8.1980, mala výslovne právnohistorický charakter: F e d e r a t í v n e a p l u r a l i s t i c k é š t á t y . Hlavný referát pripravili poľskí právni historici Juliusz Bardach a Hubert Izdebski. Z česko-slovenského hľadiska možno referátu vytknúť, že opomenul zahrnúť dost podstatnú novelizáciu ústavného zákona o čs. federácii č. 143/1968 Zb. ústavným zákonom č. 125/1970 Zb., ktorý petrifikoval jednotu hospodárstva ČSSR a v mnohom smere posilnil orgány federácie bez toho, že by sa bolo ustúpilo z princípov, na ktorých federácia spočívala predtým (federatívny štát dvoch rovnoprávných národov, pričom rovnoprávne postavenie početne slabšieho národa je zabezpečené zákazom majorizácie v Snemovni národov). Referát publikovalo aj Czasapismo prawno-histeryczne, roč. XXXII, 1980, ze sz. 1. Rokovaniu predsedal John Gilissen z Belgicka, podpredsedom bol Ladislav Hubenák z ČSSR. Po početných

koreferátoch zástupcov rôznych štátov sa rozprúdila široká diskusia (20 diskutérov), v ktorej sovietski historici podčiarkli pozitívnu úlohu sovietskej federácie pri vyrovnávaní hospodárskych a kultúrnych rozdielov v Sovietskom zväze v rokoch 1922-1980.

Ďalšie dve právnohistorické témy sa rokovali v pondelok a utorok 11. a 12.8.1980 v Medzinárodnej komisii dejín stavovských snemov (Commission internationale d'histoire des assemblées d'états). Referovali Sergej Vilfan z Juhoslávie (P r o v i n č n é š t á t y a i c h k r a j i n s k é s n e m y) a Antonio Marongiu z Itálie, (M o d e r n ý š t á t a p a r l a m e n t n í i n š t i t ú c i e). K prvej téme diskutoval Robert Viliers (Francúzsko) a hovoril O ú l o h e m i e s t a b u r ž o á z i e n a g e n e r á l n y c h s t a v o c h v s t r e d o v e k u. Ďalší diskutéri boli Nikola Petrovič (Juhoslávia), Vladimír Pašuto (ZSSR), Hubert Izdebski (PĽR). K druhej téme diskutoval Valentin Georgescu (RSR), ktorý vyzdvihol úlohu Rumunska v boji za európsku kolektívnu bezpečnosť a za národnú nezávislosť od stredoveku až po súčasnosť.

Konečne s právnohistorickou tematikou M a n ž e l s t v o, n á b o ž e n s t v o a p r á v o sa zaoberalo 11.8.1980 bukureštské zasadnutie Medzinárodnej asociácie dejín práva a inštitúcií (AIHDI). Referoval Jean Gaudemet z Francúzska a Eyi Engusa Yangasa zo Zairu. Ďalší referenti z Egyptu a z NSR sa nedostavili, ale ich referáty - ako všetky referáty kongresu - sú publikované v troch zväzkoch, ktoré dostali všetci účastníci Kongresu. Na zasadnutí AIHDI odovzdali svoj národný referát aj členovia početnej maďarskej delegácie Andor Csizmadia-Alajos Degré-Somfai Erika Filová: Š t ú d i e z d e j í n, m a n ž e l s k é h o p r á v a v U h o r s k u, r e s p. v M a ě a r s k u. V rámci diskusie vystúpil aj Leonard Bianchi z Bratislavy a hovoril o m a n ž e l s k e j n o v e l e č. 320/1919 Zb., ktorá v buržoáznej ČSR znamenala návrat k fakultatívne-mu sobášu podľa rakúskeho vzoru, i keď sa v Uhorsku už podľa zákonného článku XXXI/1894 zaviedol povinný štátny sobáš.

Na odpoľudňajšom zasadnutí AIHDI sa vybavovali organizačné otázky. Predniesla sa správa o činnosti a o hospodárení za posledných 5 rokov 1975-1980 a vykonali sa nové voľby funkcionárov na roky 1981-1985. Za odstúpivšieho podpredsedu Juliusza Bardacha z PĽR zvolili delegáti Andora Csizmadiu z MĽR za podpredsedu. Na uvoľnené miesto v byre AIHDI zvolili prof. Senkowskú z Varšavy. Za odstúpivšieho člena byra AIHDI, akademika Václava Vaněčka zvolili delegáti zástupcu početnej organizácie rumunských právnych historikov, Vasila Gioneu. Okrem toho pribudol ako nový člen byra AIHDI Werner Ogris z Viedne. Ostatní členovia zostali vo funkciách, teda predsedom zostal Jean Gaudemet z Paríža,

generálnym tajomníkom Robert Feenstra z Leydenu a hospodárom John Gilissen z Bruselu.

Bianchi

Obhajoba habilitačnej práce JUDr. Petra Blahu, CSc.

Pred Vedeckou radou Právnickej fakulty UKo v Bratislave konala sa dňa 28. augusta 1980 obhajoba habilitačnej práce JUDr. Petra Blahu, CSc., pracovníka Katedry dejín štátu a práva PF UKo na tému: *Držba v predsocialistickom a socialistickom práve. Rímsko-právna náuka o držbe a jej vyústenie v súčasnosti.*

Habilitačná práca je zameraná na nie ľahkú a pritom nanajvýš aktuálnu problematiku, lebo práca má síce historickoprávny charakter, ale mnohé myšlienky v nej obsiahnuté majú význam aj pre skúmanie a legislatívnu úpravu držby i v podmienkach socialistickej spoločnosti. Habilitant sa totiž v práci úspešne podujal načrtnúť podstatu právnej úpravy držby počnúc antickým Rímom cez feudalizmus až po socialistickú súčasnosť. Nejde pritom o výklad tej-ktorej právnej úpravy, ale tiež o osvetlenie inštitútu držby so všetkými účelovými, triednymi a formálnymi stránkami držby v meniacich sa sociálnych, hospodárskych a ideologických pomeroch v priebehu mnohých storočí.

V prvej kapitole sa habilitant zaoberá *držbou v rímskom práve*. Vymedzuje pojem a právnu povahu držby, ktorej obsah rímske právo veľmi podrobne a jemne prepracovalo čo do spôsobu jej nadobudnutia a straty, rozsahu právnej ochrany a pod. Rozbor sa pritom opiera o klasické právo, čo sa jednoznačne prejavuje pri vymedzení pojmov *possessio civilis*, *naturalis*, *corpus possessionis*, *animus possidendi*, držba v širšom zmysle (vrátane protiprávnej držby) a v užšom zmysle a tiež i jednotlivých prvkov držby. Rímskoprávna náuka o držbe je u habilitanta nielen ako východisko ku skúmanej problematike v neskorších obdobiach, ale súčasne i základ pre pojmové vymedzenie inštitútu držby, jeho rozsahu, právnej ochrany v jednotlivých etapách vývinu ako výsledku hospodárskych a sociálnych pomeroch a nim zodpovedajúcemu charakteru majetkových práv slúžiacich záujmom vládnucej triedy.

Poklasické rímske právo nepovažuje už držbu len za *res facti*, ale prikláňalo sa už skôr k jej chápaniu ako práva k veci, čo viedlo k stieraniu rozdielov medzi vlastníctvom a držbou. Ide už o vývojovú etapu rímskeho práva z *feudalizmu* a tieto úvahy sú už